

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

Járásunk gazdáihoz.

A gabonára nyújtandó előleg.

A Tapolczavidéki Gazdakör igazgatóválasztmánya folyó hó 1-én tartott gyűlésén behatóan foglalkozott a gazdáknak a folyó évi termésre nyújtandó előleggel. Ez ügyre vonatkozólag gazdatársadalmunk érdekében az alábbi tájékoztatást közöljük.

A háboru végét ma még senki sem láthatja. Éppen ezért a kormány jóelőre gondoskodni kíván a fogyasztóközönség élelmiszeréről. A termést ugyan egyelőre nem foglalta le, de minden intézkedést megtett arra nézve, hogy ha ennek szüksége mutatkozik, különböző megkötések ezt a tervét keresztül ne huzhassák.

Egyes gazdáknak megvan az a szokása, hogy a jövő évi termést előre eladják, pedig többnyire maguk látják kárát, mert hiszen télviz idején a pénz drága és újig nagy kamatot kell fizetni, amivel teljesen egy értékű, ha termését olesón kell a hitelezőinek átadnia. Egyaránt védi tehát a gazda és a fogyasztóközönség érdekét a miniszterium azon rendelkezése, miszerint buzát, rozst, kétszerest, árpát, zabot, tengerit, hüvelyeseket, repcét, olajmagvakat és burgonyát, sem pedig az ezekből készült örleményeket előre eladni nem szabad. Ha valaki már a rendelet kibocsátása előtt ilyen ügyletet kötött volna, ugy ez semmis s az előleg visszaadandó. Aki a rendelet ellenére mégis most ily előzetes eladásokat csinálna, két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Az itt fel nem sorolt mezőgazdasági termények előzetes adásvétele továbbra is meg van engedve.

Mint hogy azonban igen sok kiscgazda rendszerint annyira kifogy tavasz felé a pénzből, hogy másként, mint termésének előre való lekötésével nem tud magán segíteni, a kormány gondoskodott arról is, hogy ezekre a terményekre megfelelő módozatok mellett előleget nyerhessen a gazda. Ezzel az előlegüzettel a postatakarékpénztár van megbízva. A postatakarékpénztár azután a megbízatást egyes nagyobb pénzüintézetek segítségével teljesíti. Semmiféle más pénzüintézetnek vagy cégnek, mint akit a postatakarékpénztár megbízott, előleget adnia a jövő évi termésre nem szabad.

Előleg adható az 1915. évi buza, roz, árpa, zab és repceterményekre.

Az előleg csupán a termelőnek gazdasági és háztartási szükségletét meghaladó termésére adható, de csak az évi július hó 25-ig, vagyis az élelemre szükséges termést elzalogosítani nem szabad. Az előleg buzánál méter-mázsánként 20, a többinél 15 koronát meg nem haladhatja. Az előleg fedezetül 4 hónapnál nem hosszabb lejáratu váltót kell adni, amely után a kölcsönvevő az Osztrák-Magyar Bank váltóleaszámítolási kamatlábát másfél százalékkal meghaladó kamatot fizet.

A termelő azt a termésmennyiséget, amelyre előleget vett fel, a hitelt nyújtó pénzüintézetnek eladásra leköti. Az árat azonban a hatóság fogja megállapítani s ez az egész országra érvényes maximális ár lesz. Mi sem természetesebb, hogy ha a termelő váltóját a pénzüintézet nem számítja le, vagy ha a termelő az előleg egyidejű visszafizetésével eláll az ügylettől, akkor a lekötés érvénye is megszűnik. Minden más esetben a termelő a lekötött termékkel tovább nem rendelkezhetik, különösen nem szabad azt eladnia. Aki ezen rendelkezést nem teljesíti, vagy az előlegezéssel lekötött termények betakarításáról és megőrzéséről megfelelően nem gondoskodik, két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

A miniszterium gondoskodni fog arról, hogy a lekötött termények a közlelemzés céljaira kellő időben átválassanak. Az átvételi ár a postatakarék utján a tapolczai pénzüintézeteknél lesz kifizetve, amely az adott előleg levonásával fogja a fizetést eszközölni.

Az előlegadásra szolgáljanak még utmutatásul a következők.

A kölcsönt a tapolczai takarékpénztárak eszközlik. Aki gabonatermesre kölcsönt óhajt igénybe venni, az a gazdakör községi megbizottjától tartozik igazolványt felmutatni az illető takarékpénztárban arról, hogy lesz annyi termése, amennyire előleget óhajt felvenni.

Bizonyára köszönettel vehetik a gazdák a gazdakör és a takarékpénztárak ama jóindulatát, hogy a jelen háboru viszonyok között érdekükben munkálkodik.

Az időközönként történő intézkedésekről és az előleg folyósításának idejéről gazdáink érdekében készségesen szolgálunk annak idején hiraással.

Háborunk tanulságairól.

A tapolczai áll. polg. fiúiskola évzáró ünnepségén elmondotta:

Szabó Sándor.

Az Ezeregy éjszaka meséiben van, hogy Salamon király büvös pecsétjével lezárta a tenger mélyébe a gonosz lelkeket s az ártó daemonokat. De a meggondolatlan halászok vesztükre feltörték a pecsétet s a rossz szellemek kiszabadultak.

Az egyes emberben s a nemzetek lelkében is vannak ilyen leigázott daemonok: a gonosz indulatok. Ezek néha olyan mélyre huzódnak, vagy annyira le vannak igazva, vagy elleplezve, hogy nem is ismerjük őket, de ha egyszer kitörnek, veszedelem, pusztulás, romlás jár a nyomukban. A béke idején olyanok voltak a nemzetek, mint egy alvó vulkán, melynek oldalán szőlők virulnak; a szétszórt villák, kastélyok, mint ékszeresek díszítik; fönt virágos rét s erdőkoszoru borul a betemetett kráter fölé. Folyik a munka, ember- s madárdal hangzik szerte rajta. Az emberek nyugodtan járnakkelnek, s biztonságban pihennek a hűvös szőlőlugasok alatt. Van-e csenedesebb, békésebb élet? Pedig ez alatt ott lenn a mélyben izzik a tűz, feszül a gőz: Vulkán és Cyclops legényei kovácsolják a villámokat, melyekkel kitörnek a Titánok. Egyszer csak nekifohászoknak, irtózatost löknek a leigázott erők s leröpitik a sziklatenyeret, mely leszorította őket. Lesz égszakadás, földindulás s megváltozik a föld képe. A nemzetek életében is ment a haladás és a művelődés; békepróféták jártak egyik földrésről a másikra s szavuk, mint ének hangzott: „Ime jön, sőt közel is van már a béke uraima a földön.“ S ezalatt erejüket megfeszítve, lázasan dolgoztak a fegyvergyárak; készültek a soha nem látott öldöklő fegyverek s gyakorlatoztak a katonák.

Voltak idők, melyekben a nemzetek nem, ideális érzései tüzesedtek ki s háboruban törtek ki, mint pld. a keresztes háborukban; máskor az életösztön a fojtogató zsarnokság ellen, mint a szabadságharcokban, de a mostani világháboruban nem ezek. Azt a gögőt, hatalmi és terjeszkedési vágyat, kapzsiságot, rajongó faji önszeretetet s fanatikus fajgyűlöletet, árulást és izzó boszúvágyat egy láthatatlan pecsét, egy titkos és erős kéz tartotta leszorítva. De a felgyülemlett szenvedélyek erőszakosan nyomták ezt a kezét — s ez a kéz felendült s szabadjára engedte a szenvedélyeitől ragadott embert. S kitört a háboru, mely viharával rázza s tüzével hamvasztja a világot. S ez a háboru valóban mesébe illő. Ismeretlen messzeségből, láthatatlan gépek ontják a városokra a tüzet; a földön, föld alatt; vizen, víz alatt; levegőben ron-tanak egymás ellen az emberek, mint a Jura korszak saurusai, sárkányai. S mikor az ellenség tömegben hull el; mikor kincses városok dőlnek hamuba; hajók s emberek százai szállnak az Oceán mélyére, akkor tapsban törnek ki a nemzetek s mondják: „jó munkát végeztünk“. Ezt szemlélve megdöbbenünk s azt kérdezzük: hol itt az Isten, hol itt az ember; főleg hol itt a lélek s a szeretet? Aztán, ha itthon körül nézünk s látjuk a sok nyomoruságot és szomorúságot; könnyet és bánatot, gyászruhát és árvát s vízióinkban megjelennek ezeknek okai, a „holtak mezői“ s a tömegsirok, panaszfakad ajkunkon: Miért mind ez? Miért kell

romba dőlni és porrá égni ama kincseknek, mit ezredévek szereztek s építettek s isten-áldotta lángelmék alkottak s gazdagították a világot? De főleg miért ennyi kín s ennyi halál? Miért kell ennyi fiatal férfinak meghalni? Miért aludt ki szép szemük csillaga s fakult el napsütötte arcuk pirja? Micsoda átkos vihar, mely így kidönti ezt az erdőt s leveri gyümölcsözés előtt a virágokat? Miért is emelkedett fel az Ur keze. Miért nem tartotta lefogva ezt a felszabadult poklot?

Vádjuk az embert. Szeretnénk oda rohanni az ellenségek közé s rámutatni a holtakra s kiáltani: Káin, mit cselekedtél?! Szóltsd, hol van a te öcséd? S az ember csakugyan Káinnal válaszolhat:

Vér, vér, öcsémé
S enyém. S én ontottam ki ezt a vért!
Hogy élek, hogyha entestemnek éltét
Kioltottam?
Mit mondjak én neki?
Öcsém! — Nem, ezt nem érti, mert a testvér
A testvért nem veri

A földön itt a halál.
S ki hozta? Én, aki
Nevét is úgy utálok a halálnak,
Hogy gondolatja megmérgezte életem
Előbb, mint láttam. Én hozám ide,
S öcsémet jég hideg karjába dobtam,
Mint hogyha nélkülüm nem tudta volna
Kérlehetetlen jogát érvényesíteni!

(Byron: Káin.)

De ki most a Káin? Melyiket vonja kérdőre Isten a kiontott véért s a felidézett iszonyatért? Ha lelkiismeretünket megvizsgáljuk nem kell félnünk az Ur átkától. A mieink kiontott vére kiált bosszúért. Az Ur trónja előtt imára kulcsolt kezekkel egy agg király jelenik meg s eme őszinte szavakra hivatkozik: „Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveimet a béke műveinek szentelhessem és népeimet a háború áldozataitól és terheitől megóvhassam. A gondviselés másként határozott. Ebben a komoly órában tudatában vagyok elhatározásom egész horderejének s a Mindenható előtti felelősségnek.

Mindent megfontoltam és meggondoltam. Nyugodt lelkiismerettel lépek a kötelesség útjára.“ (I. Ferenc József: Népeimhez!)

Ime ez a háború részünkről tehát a „kötelesség útja“. Önvédelem. Nemzetem! fel vagy oldva a vérvád alól, az ellenségre száll az. S lássátok kedves fiúk! — ennek a kérdésnek a tisztázása: hogy állunk Isten s a saját lelkiismeretünk előtt, ez a legfontosabb. Így nyugodtan nézünk a jövő elé; „jőjön az, aminek jönni kell!“

Ilyen tiszta lelkiismerettel ugyan nyugodtan elmélkedhetünk a háború tanulságairól, de annyira bent vagyunk annak forgatagában, hogy annak rontó s építő munkáját s kihatásait megítélni most nem tudjuk, csak pillanatnyi észrevételekről, jelen tapasztalatokról számolhatunk be s legfeljebb reményeinknek adhatunk kifejezést.

Eme tapasztalataink között első az, hogy ismeretlen mélységeket tár fel előttünk a háború. Mint a nagy vihar felkavarja a tengert s partjára vet gyöngyagylót és polipszörnyet; korallágot s hullát; kővetület s hajókincset, úgy ez a vihar is felkavarta a szürke, hétköznapi életet és partra vetett sok rémületes szennyet és fényes kincset. Ép ezért nem állíthatjuk, hogy a háború abszolút rossz. Sok benne a sötétség, de fény is ragyog! Sok kárt okoz, de sokra megtanít.

Első tanulságunk: a szenvedés megértése és elviselése. A tengerre panaszkodnak, hogy vize keserű-sós; hogy kegyetlen és viharos; hogy ihatatlan és a halál örvényei kavarnak benne. Ha nem volna sós és viharos nem kavarnák, elposványosodna és megmérgezné a földet. Így tiszta, lehellete gyógyít s nagy gondolatokra s tettekkel lelkesít. A szenvedésnek is ez a feladata. Az istenfelelő, élvezethajászó világot kissé kijózanítja mámorából. A pénzt imádó, gögös, egymás iránt szívtelen, nyegle embereknek megvéri a szívét, hogy átérezzék a más fájdalomát is; akik az élet legfőbb javát s célját a kényelem s mulatságba helyezik, akik minden erőfeszítéstől, le-

mondástól fáznak, azokat kiragadja az elpuhultság izzadt párnái közül, kemény sziklára állítja, kardot ad kezébe s megtanítja összeszorított ajakkal küzdeni s várni a jobbat s bebizonyítja, hogy vannak eszmék, melyekért érdemes küzdeni, vért s életet adni, s hogy a szenvedésben, mikor másokért áldozatokat hozunk, több s nagyobb boldogító érzés lehet, mint bármily élvezetekben.

De a szenvedés nevel is és pedig nagyra nevel. A szenvedést másképp megpróbáltatásnak hívjuk, mert a ránszakadó teher kipróbálja lelkünk horderejét. Isten nem is akar a szenvedések örvényeibe eltemetni, hanem, hogy megfeszítve erőinket, diadalmasan emelkedjünk onnan ki. Vagyis a szenvedés által kihívja, mozgásba hozza a lélek energiáit, hogy zugalódás nélkül viseljék a rossz napokat s küzdjünk a jobbert, hogy a szenvedés okait lehetőleg elhárítsuk. Nem tudunk egyetlen nagy embert, aki át nem ment volna a szenvedés tisztító tüzén. A mi katonáink közül sokan, akik a csatából jöttek vissza, — mondják, hogy egészen más szemmel nézik az életet és a halált. Tisztább, igazabb képe s mélyebb értelme van mindkettőnek. Ezekből az újjászületett, megacélozott emberekből áll elő az új társadalom, amit várunk s amely úgy jelenik meg előttünk, mint az egyházi költő látomásában a

Coelestis urbs Jerusalem,
Beata pacis visio, —

a mennyei Jeruzsálem, a béke városa. Miből épül ez a város? „De Viventibus saxis“, élő kövekből, emberekből. S hogy épül e kövekből?

Scalpri salubris ictibus,
Et tunsione plurima,
Fabri polita malleo,
Hanc saxa molem construunt,
— — — — —

Vagyis azt mondja a költő, hogy a szenvedés kalapácsának és vésőjének sok munkája akadt, mire kifaragta és kicsiszolta a köveket, mire alkalmassak lettek, hogy belőlük épüljön a mennyei Jeruzsálem!

Egy új világ építéséhez török, faragják most is a köveket.

De a legnagyobb kincs, amit a háború felszínre hozott, a hősiesség. Nagy sötétségben ragyog a fény legjobban. A háború a legnagyobb sötétség, vele jár minden gyász. S ime itt tündöklök a hős. Édes fiaim, értitek-e, mi az a hős? Ne gondoljátok, hogy valaki azért hős, mert verekedik, mert öl, rombol és életet olt, hanem azért, mert bátor, szembeszáll szenvedéssel, veszéllyel, mert elhagy mindent, családot, vagyont, kényelmet, kilátásokat s meggy. Megy, nem azért, mert hajtják s ha nem megy, főbelövik, hanem hívja egy felsőbb hang s ő hallgat rá. Áthatja a gondolat, hogy hitért, hazáért, áldott földért, nemzetért, jövő nemzedékért ki kell állni, küzdeni, győzni s ezért odaadni a legnagyobbat: az életet. S akiben felgyullad e szent tűz, az nem sokat okoskodik s kérdez, hanem lázban ég s megy előre. Annak egy törvénye van, ami a spártaiaké volt. Mikor Xerxes Abidos és Sestus közt, a mai Dardanellákon vert hidon majdnem ötmilliónyi seregével átvonult, az elűzött spártai királytól, Demaratustól megkérdezte: „Van-e bátorságuk a görögöknek ily erővel szembeállni?“ Mire ez felel: „A spártaiaknak bizonyára lesz. Ők ugyan szabadok, de a törvény uralkodik felettük és a törvény győzelmet vagy halált követel.“ Leonidas és vitézei hódoltak e törvénynek. S ki mondja azt, hogy nem ők győztek, bár Xerxes hadai elrobogtak holttesteik fölött? Ott ragyognak Thermopylae kővén e gyönyörű szavak, melyek tüzesöként hullanak a szívre: „Vándor! add tudtára a spártaiaknak, hogy szent törvényeinek engedelmeskedve e helyen estünk el a hazáért.“ Ez a hősiesség lélektana, a hősök életrajza s a holtak himnusa.

A másik nagy kincs: a nemzeti öntudat felébredése. Jó magunkat újra leltük. Az utóbbi időben egy kegyetlen áramlat öntötte

el az országot, mely lebecsülte a magyart, mely faji erőneiből gúnyt üzött, lerántotta felmagasztalt nagyjait, mérges nyálát rákente mindarra, amit nagynak tartottunk s egy ezredév megszentelt. Csak az volt jó, szép, finom, nemes, ami külföldi, ami nyugatról dereng felénk. S a nemzet hallgatott. A jobbak kezdtek kétségbeesni, hogy tehetetlen ez a nemzet, vagy élettelen, holt? Sem az irodalom, sem a művészet nem vette tárgyát a honi életből, sem alkotók nem láttak s nem éreztek magyar lélekkel. A külföld nem sokat törődött velünk s nem sokra becsült. Politikai veszedéseiről hírhedt rebellisek voltunk. Ausztria is gondoskodott jó hírünkről! Ugy vélekedtek, hogy az 1848-ban izzó honszerelmünk kialudt, hogy a magyar nem tudja becsülni önmagát, hogy kozmopolita s a külföld majmolója.

Most rányitottunk önmagunk is és meglátták mások is, hogy micsoda öserők rejtőznek e fajban, hogy micsoda lebirhatatlan, szenvedélyes hazaszeretet lobog bennünk, amely játszik a halállal s odaadja életét, hogy hazáját megvédhesse. Egy osztrák gróf (Sternberg) végignézte a magyarok rohamát a tulnyomó orosz ellen s látva a lelkesedést, halálmegvető bátorságot, ő maga is felgyullad s elragadtatásában ott a lövéárokból verset ír, melyben a magyar honvéd honszerelmét ünnepli s avval fejezi be, hogy látott egy honvédet egy fa tövében a halál mély álmába merülve — s ő úgy gondolja, hogy még akkor is szeretett honnáról álmódott. Mert így szereti a magyar a hazáját. Ime ezt egy osztrák mondja! Mint kell felgyulladni bennünk a büszke szeretetnek, mert mirőlünk is áll a kérdés: „Hát van bátorság ebben a maroknyi népben ily erővel, milliókkal szembeállni? A magyarokban bizonyára van. Ők ugyan szabadok, de a törvény uralkodik fölöttük és e törvény győzelmet vagy halált követel!“ S a Kárpátok sötét fenyevesei mit suhogznak? S a lengyel sikon mit zokog, zug s enekel a szél? . . . „Vándor! vidd hírt a magyaroknak, hogy szent törvényének hódolva itt estünk el a honért.“

De büszkeséggel tölt el magyarságunk, ha párhuzamot vonunk magunk és a többi nemzetek között, mert a párhuzamból kiténik a mi fölényünk. Nézzük harcunk indító okát. Szinte meglepődünk és felsóhajunk: Istenem! milyen egyszerű, naiv nép is vagyunk mi magyarok! Akárcsak valami bibliai pásztornép! Mennyire önzetienek vagyunk s mennyire tudunk hinni és bízni, mert magunkról itélünk meg másokat. Meglepedve látjuk, hogy a körülöttünk levő népeknek micsoda vakmerő álmai, hatalmi aspirációi, terjeszkedési vágyai vannak. Az olasz szemet vet Afrikára, Dalmáciára, Isztriára s Adria királynője akar lenni s az ősi idők római sasainak szárnyuhogását véli hallani D'Annunzio. Angolnak ideálja a világuralom. Franciának Elzász-Lotharingiára fáj a foga s a revanche tüzei. Orosznak Dardanellák s oceanjárás kellene; a bizanci pátriárcha-szék s a római egyház megdöntése. A szerb nagy szláv birodalomról álmodik s karmait Dalmácia felé nyújtogatja. S ez mind titokban áskál s aknát fur. Hát mi miről álmodunk? Micsoda aspirációk feszítik keblünket? Igaz-e, amiről balkáni elleneink vádolnak minket?

Ah! itt a népek nem tudják mit ér
Hogy olyan jó, mint a falat kenyér.
Hogy nem szokott senkit se bántani,
Csendes dallal szeretne szántani

Nem álmódunk mi világhatalomról; nem kellene nekünk gazdag gyarmatok sem hódoltságok. Ne féltse tőlünk senki a magáét! Elég nekünk a Kárpátok fenyevesekkel vadregényes tája s az arany kalással ékes rónaság. De aztán ezt ne bántsa senki, mert jaj annak! Annak tudtára adjuk, hogy „ne bántsd a magyart!“ S ha volt harca, mindig ilyen ideális cél vezette. Pedig volt sok. Vértanúi nép vagyunk. Az Ur ide helyezte a magyar Kelet és Nyugat közé s mindig a nyugati kultúrát, annak hordozóját a kereszténységet, a szabadságot védte azelőtt a tatár-török, most az orosz ellen. Kelet

népáradatának hullámai mindig e sziklafalon törtek meg.

De e háboruban a magyarnak nemcsak bátorsága tündöklök, hanem lovagiassága is. Lehetnek a többi nemzetek előbbre tudományban, művészetben, technikában, de előkelőségben nem. Lehetnek esiszoltabbak modorban, lehetnek udvariasabbak, de lovagiasabbak nem. Az udvariasság lehet máz, mely könnyen lepattanik, ha megütik, de a lovagiasság mindig erény, lelki mélység. Hol van a híres francia udvariasság s az angol gentleman-ség a foglyokkal, internáltakkal, nőkkel szemben? S ugyan hol törtétek véres büntetések, hol a konzult véresre verték, ahol üzleteket fosztottak ki s követségi palotákat romboltak le? Nem minálunk! Valami kimonthatatlan előkelőség van bennünk, mely irtózik a védtelenekkel szemben a gyáva kegyetlenkedéstől s az aljas durvaságtól. Sőt megbecsüljük az ellenfelet. S az a sok epizód, kaland, mely a magyar katonáról szól, ki utolsó falatját megosztja az ellenséggel, eléggé ékesen mutatja be gavalleriáját.

De Édeseim, mi azt akarjuk, hogy jobb világ következék, egy jobb kor, s abban jobb s tökéletesebb nemzedék. Hazánkról is azt hisszük s reméljük, hogy fel kell viradnia. Itt nekünk tennünk kell. De mit? A költő mondja: „... itt élnek és halnak kell.” Tehát első sorban élnek. Ha jön idő, mikor a haza üdve úgy kívánja, akkor halj meg érte. Most még ezt nem kívánja tőletek, hát éljétek a hazáért. De mikép élhettek érte?

Először, ha vallásosak lesztek. Az igazán vallásos ember mindig jó polgára hazájának, de jó az egész emberiségnek is. Az Isten lelke állít a világba szenteket, hőseket és vértanukat. Ő inspirál nagy tettekre, ő ad erőt azok véghez vitelére, mert ő gyullaszt önzetlen szeretetre, amely minden nagy tett szülője. Ebből a szeretetből való a legnagyobb: életet adni másokért. De ugyancsak a vallás vigasztalja a hőst, hogy mikor meghal, nem vesztes, mert mikor életet ad, ugyanakkor örök életet nyer. Nemcsak a mult, a jelen háború is mutatja, hogy mindenki onnan felülről várja, hogy „felruháztassék erővel.”

Másodszor: legyetek erkölcsösek. A világháború való a tiszta s szilárd erkölcs. Ez a világháború megmutatta, hogy mit ér az a sokat hangoztatott humanizmus, kultúra, független erkölcs, polgári becsület, nemzetközi jogok s megegyezések stb. Mind polyanak minősült, mely elégett ebben a tűzben. Máról holnapra levedlett a kultúrember s fogait viczorította a fenevad. Megismertük ellenségeinkben az erkölcsi züllöttséget a maga rút meztelenségében. Ime itt az orosz zsarnokság s a kozák fegyelmezetlenség, mely berüg és nőket becstelent; tör-zúz és válogatott kegyetlenkedéssel ártatlanokat kinez halálra; a szerb barbárság, mely orgyilkos, sebesülteket csonkít, védteleneket öl. Az olasz hitszegéstől valószínűszen undorodunk. Az angol, francia, amerikai hazudozást, mely rágalmoz, az erőszakosságot, képmutatást, mely felbél, veszteget, kényszerít; az amerikai kapzsiságot, mely üzletnek nézi a háborút, megvetjük. Legyetek mindig egyszerűek, őszinték, becsületesek, szavatartók.

De legyetek tiszta erkölcsűek is. Különösen hozzátok szólok, akik elhagyjátok az intézetet, kik elég fejlettek vagytok, — hisz többen a tizenhétéves évükben vannak köztetek, — hogy megértsétek szavaim súlyát. Mi — kedves Tanítványaink, — megsiratjuk azokat az ifjakat, kiknek vére elfolyik a csatamezőn, de még inkább azokat, akik erkölcsi ballépéseikkel tönkre teszik lelküket s megmérgezik vérüket. A történelemben nem igen tudunk nemzetet, mely háboruban elvérzett volna, de tudunk hatalmas birodalmakat, melyeket az erkölcsi telenség tett tönkre. Míg a görög s a római szigorú erkölcsű volt, dacára nagy s véres harcainak, hatalmas, erőteljes volt, de mikor felhalmozva kincseit gyönyört hajhászott s paráználkodva gúnyolta isteneit, akkor romba dőlt. A csatából jöhet vissza ép

ember, vagy ha sántán, bénán is, de tiszta vérrrel s ezektől remélhetünk erőteljes, friss generációt, de a megfertőzött véru ifjak sírásói a nemzetnek.

Harmadszor: törtesetek. A mieink hősiek, szinte emberfeletti erőfeszítést tesznek, hogy megvédjék a hazát. Mi sem lehetünk tétlenek. Dolgozzunk a hazáért, hogy felvirágoztassuk, nehogy amit most mintegy az oroszlan torkából ragadnak ki hőseink, léha, könnyelmű, tunya életünkkel elpazaroljuk. Különösen tanuljatok fegyelmet, engedelmisséget, a törvény tiszteletét. Legyetek szorgalmasak a tanulásban. Bármilyen pályára mentek, képezzétek magatokat, s legyetek hűségesek, pontosak a kötelesség teljesítésben, az elvállalt munka elvégzésében. Ezt kezdjétek meg már most a nyáron, ki amit s ahol tud, azt és ott segítsen.

Végül még egy kötelességre hívom fel figyelmeteket. Gondoljátok gyakran azokra, akik most küzdenek s meghalnak és minden egyes ismeretlen, drága testvérét öleljétek lelketekben magatokhoz s csókoljátok meg azt a kezét, mely kardot forgat. Imádkozzatok a küzdő s meghalt hősekért, az árvákért; a most vérző, majdan virágozó Magyarorszáért.

Az én imám Elizeus próféta imádsága. Mikor Illést elragadta a tüzes szekér, Elizeus sirva kiáltott utána: „Ő add örökségül a te próféta-lelkedet.” Akik a csillagos Hadak-utján felmentek, legyenek hazajáró lelkek, adjanak lelkükből, szálljanak meg minket, hogy átizzitsen minket is az a szeretet, mely tud élni s halni a hazáért!

Levél a háborúról.

Vázsonyi Izidor tanító, jogász fiától, Emilől, ki mint kadettörmester harcol az orosz ellen, kaptuk az alábbi levelet, melyet szívesen közlünk:

Gefechtsfeld, 1915. május 27.

A „Tapolczai Lapok” kedvességéért cserébe itt küldöm ezt a kis „Meldungot”.

Nem hőstettet írok le, mert azt eleget olvashatnak a kávéházakban megirt „harcéri levelek”-ből, csak egy kis epizód ez kárpáti harcunkból. Nem annyira színes kép, mint igaz.

Faragd hát már ki Klió azt a ceruzát (kár ezért a vésdötet koptatni) és jegyezd:

Nyugodt, sötét éj van. Hallgatnak a fák madarai, csak a kuvik hangja hallatszik néha. (Itt meghal még az éjjel valaki!) Ugy látszik, mintha a természettel együtt az emberek is nyugalomra tértek volna. Csak ritkán tör meg az erdő csendjét egy-egy golyó sivitása. Nem illik ugyan zavarni a természet álmát, de időközönként mégis átküldünk egy figyelmeztetőt a muszkának: „Kedves sógor! Ne bízd el magad! Treu steht und, fest die Wacht...”

Körüljáróm a frontot! Figyelni emberek! Ha nem jól látnak, nyissák ki a fülüket! De nem is kell ezt mondanom. Lieb Vaterland, magst ruhig sein! Treu steht und fest die Wacht...

Egyszerre csak zörgést hallunk a távolból. Kettőzött figyelem! Ni-ni! Már a csuszó alakokat is ki lehet venni. Nagy csendben alarm; támad az orosz! Senkinek sem szabad lőnie, hadd jöjjenek közelebb! És ők másznak is felénk oly tömegben, mint a sáska. Irtózatoss csend! Mi lesz most? — „Kuvik! Kuvik!” (Valakinek meg kell itt halni az éjjel!) Már pontosan meg lehet ismerni a mozgó alakokat. No most már kezdődhetik az előadás. „Schiessen!” És egyszerre ezer puská elkezd a nótát: „Dir-durr”, a gépfegyverek meg a kíséretől gondoskodnak: „Ta-ta-ta-ta!” Így megy ez egy negyedóraig. (De nagy lármával arat ez a Halál!) Végre „Feuer einstellen” és ismét csend lesz. Most már csak az löjjön, aki célt lát!

Hajnalodik. „Játszik öreg földünk fiatal sugarával a napnak s pajkos enyelgés közt

egymásnak csókokat adnak.” Óh! ez a csókolódzás sok orosznak a halála! Most már nem mozdulhatnak a világosság miatt. Amelyik felemelkedik, azt nemcsak a felkelő nap aranyos sugárnyila éri, hanem a mi golyónk is. (Ez az átkozott próza mindig elrontja a költészetet!) „Ni, ott akar egy visszafutni!” — Dirr-durr! „Adjon Isten minden jót!” — Amott is mászik egy visszafelé! — Puff! „Légy szolgám a másvilágon!” Valóságos vadászat fejlődik ki. Nekünk még sebesültünk sincs, az orosz meg hull, mint a légy. De már nem is mernek megmozdulni. Megpuhitottuk őket. A katonák nem látnak célt, hát nem is lőnek. Ismét csend van és feszült figyelem. Kommandansunk most kiadja a parancsot, hogy aki fegyver nélkül jön, arra ne lőjjenek és harsányan kikiáltja az ellenségnek: „Ruki hore” (Fel a kezekkel!) és a bős ellenség vadul — eldobja fegyverét s feltartott kezekkel jelzi, hogy megadja magát, „Haide, ruski” (ide, orosz!) s ötperc múlva deckungunk mögött rakja le municióját a támadó ellen.

Aki nem esett el utközben, az megadta magát. Ismét csend lesz, mintha mi sem történt volna. A természet nem engedi magát zavartatni. A dalos madarak reá kezdenek koncertjükre s a kuvik helyett új hangok hallatszanak az erdő mélyéből: „Kukukk-kukukk!” (Ez a bolondos természet már azt kérdezteti a kakuktól a foglyokkal, hogy hány évig élnek. Előbb még csak percekről volt szó.)

Elnézem a foglyokat. Arcukon még ott gyöngyözik a halálveríték, de szemükben már a „sichere Lebensstellung” tudatának boldogsága sugárzik. Egyik szemükkel sirnak, a másikkal nevetnek.

És én csak nézem őket és nem tudok betelni a nézésükkel. Eddig ahány orosz láttam, az mind csak egy orosz volt előttem. Egyik olyan volt, mint a másik. Ha százat láttam, mind a száz egyforma volt. És ugy külsőre ezek is egyformák. Mind piszkos és lomha. Meg a szemük is egyforma. A szem a lélek tükré. Akkor ezeknek a lelkük is ugyanaz. De a tükör csak a külsőt mutatja, hát röntgenezzük meg őket! A lélek Röntgenképe a tett. Lássuk hát lelkük csontozatát:

— Nézd ott azt a fiatal gyereket! Sebesült bajtársa lábát kötözi be, míg szanitécünk oda nem ér. A másikban már az állati az uralkodó vonás, gyorsan a konzervjéhez nyul s elfogyassza, hátha elveszik tőle. A harmadik kiugrik a bőréből örömeben s bakáink kezét csokolgatja. A negyediket viszont semmi sem érdekli. Egykedvűen sodorgatja cigaretáját. Az ötödik az orosz állapotokat ócsárolja; azt hiszi, hogy ezáltal jobb bánásmódot biztosít magának. És így tovább! Általában nem is lehet őket jellemezni, mert mindegyik más! Mindegyiket külön kellene lefestenem. Hogy úgy mondjam, ők most kartellen kívül állnak.

Tegnap egy nagy kerék fogai voltak még az orosz hadseregben s a rendszer folytán mind egyformák voltak. Holnap esetleg egy fogolytáborban lesznek s ismét egyformák lesznek, mint egy nagy kerék fogai. A kerék forog s velük együtt forognak ők is. Nem is veszik észre, hogy ők forgatják a kereket. Tegnap mindegyik egy katona volt, holnap mindegyik egy fogoly lesz, de most mindegyik az ember. Határozott névelővel. „Ma” tehát nem jellemzem őket, mert nincs típusuk; ma mindegyiknek határozott névelője van, mindegyik egy individuum. Nem korlátozza, nem teszi őket egyformává a rendszer.

Milyenek lesznek holnap? Milyen egy fogoly? Ennek a természetrajzát nem kell leírnom, mert Önök is láthatnak orosz foglyot s az mind egyforma.

A „tegnap” van még hátra. Milyen egy orosz katona. Láthatják az itt leirt Angriffról. Pompásan ért hozzá, hogyan kell megközelíteni az ellenséget s általában kitartó, jó katona, de ha szorul a kapca, az az elve, hogy:

„Inkább leszek öt percig gyáva, mint egész életemben — hálott.”

HIREK.

Krónika.

„Ha férfi bánt, majd karddal felelek.
A kutyákat csak korbácsolom.“

Petőfinek ezt a büszke, önérzetes beszédjét méltán fölveheti és használhatja a magyar nemzet az ő nagy szövetségeseivel együtt.

Mindjárt a kezdetén hét birodalom népe támadott két birodalom népére.

Numerus tekintetében nem lovagias dolog; de: C'est la guerre! vagyis: sok bajjal jár a háboru. Hanem: egyenesen, szemtől szembe, kard ki-kard!

S viszontagságok után eljutottunk odáig, hogy északnak tenger népet lenyomtuk a Kárpátok gerincéről és ebben az egy május hónapban egy negyedmilliónál több oroszot fogtak el katonáink s tettek hadifogollyá. — Ugyanennyi el is eshetett és sebesülhetett még ezenkívül.

A numerus tehát nem győz biztosan. Eddig nyiltan támadókkal állottunk szemközt. Most jönnek az orvítamadók. Vigyázni kell. Mindenféle fegyverrel föl kell fegyverkezni. Karddal, bottal és korbáccsal.

A numerus nő egy számmal; a gyöngye erő gyarapodni akar egy gáncsvetéssel.

Mindenikre meg kell felelni.

Nem is hiszem, hogy ne tudnánk megfelelni. A magyarban nem annyi erő van, mint amennyi látszik benne, jobban mondva: alszik benne. A magyarban olyan az erő, mint a tárgyakban a hőség: aluszik. A nap sugara kelti fel és kergeti a hőt a testekből. A magyar emberben alvó erőt az ellenség ébreszti fel. S minél nagyobb és erősebb az ellenség, annál több erőt fejt ki a magyarból a saját veszedelmére.

Toldi Miklós is elfáradt már az egyik farkassal birkóztában, s ekkor jött hátulról a másik farkas.

De:

„Sohase féltétek, nem válik belőle farkasoknak étek.“

„Hiszen az már az ő jó tulajdonsága.“

Hogyha nő a veszély, nő a bátorsága“

Majd csak kifejleszti az erőt a Toldi nemzetéből a farkasok hada.

By.

A tapolcai áll. polgári fluskola évváró ünnepsége május hó 31-én volt az intézet rajztermében, amelyen az iskola növendékein és tanári karán kívül szép számú érdeklődő közönség gyűlt össze. Az évváró vizsgák megszokott keretéből, a tartalmas műsorával messze kiemelkedik az iskola ez évi ünnepe. A tizenöt számból álló műsort a Himnusz nyitotta meg, amely után Alpár Mór helyettes igazgató mondott gyönyörű, mely gondolatoktól tömör beszédet. Eddig — úgy mond — a nyugati államok kulturáját szoktuk példaadásul, mintául az ifjúság nevelésében előnkbe állítani, ma már nem kell, nem is lehet. A háboruban megismertük a nyugati nemzetek erkölcsét, az angolét, a franciáét, az olaszét. A gyémántot is a maga porával csiszolják, nem szorulunk idegen példákra, elég példát nyújt a haza védelmében résztvevők hősi viselkedése,

hazafias érzelme. Ennek a példának követésére hívja fel az intézetet elhagyó ifjúságot. A szép beszédet lelkes tetszés fogadta. — A műsorból kiemelkedett Szabó Sándor hittanár beszéde a háboru kiváló horderejéről és azokról a kötelességekről, amelyekkel a haza és a trón iránt a hazának minden fia tartozik. — Szabó Sándor a töle megszokott ékesszólással hozta érvényre a gondolatokban gazdag beszédjét, amelyet lapunk jelen számában egész terjedelmében hozunk. — Szépen előadott énekszámok és szavaltatok tették érdekessé a műsort, mely a jutalmak kiosztásával ért véget. — Az iskola életét ismertető értesítőről a jövő számunkban emlékezünk meg.

Háború idején.

I.

Ima.

Főlséges nagy Isten!
A porban esdeklünk:
Ne engedd e harcban
Elesni nemzetünk!
Oh, ne hagyj, légy velünk,
Irgalmazz nekünk!

Tudjuk, hogy bűnünk sok;
Tudjuk, hogy bűnünk nagy;
Nincs kegyre érdemünk;
De azért el ne hagyj!
Oh, ne hagyj, légy velünk,
Irgalmazz nekünk!

Tékozló fiúként
Könyörgünk, jó Atyánk:
Távoztasd haragod,
Oh, tekints le reánk!
Oh, ne hagyj, légy velünk,
Irgalmazz nekünk!

Jogtalan tört reánk
Sok ádáz ellenünk...!
Hogy nincsen igazuk,
Te látod, Istenünk...
Oh, ne hagyj, légy velünk,
Irgalmazz nekünk!

II.

Riadó.

Meghasadt a toronyban a nagyharang,
Riadóvá lön torkán a méla hang;
Ne kérdezzük tőle, hogy mért hasadt meg,
Azt zúgja, hogy nagy ágyúvá öntsük meg.

Akkor is a nagy Uristent dicséri,
Ha híveit a csatába kíséri;
A csatába — a haza oltárára,
A legszentebb szabadság oltalmára.

Zúgjak és zokogjak, harangok,
Míg ágyúnak valóvá nem hasadtok!
Álnoksággal tör hazánkra az ellen,
Ezredéves szabadságunk veszélyben.

Kimegyünk a temető szent földjére,
Ha szükség lesz a koporsók szögére,
Ha más nem lesz, ebből verjük fegyverünk,
Mégis győzünk, vagy egy szálig elveszünk!

Dabronczai Gyula.

A gazdakör tagjaihoz. A mult hét folyamán megérkezett a gazdakör részére a második wagon rézgálic is. Akik tehát annak árát már befizették, úgy az esedékes második részletet is átvehetik. Megérkezett továbbá a gazdakör tagjai által jegyzett raffiaháncs is, amelyből mérsékelt mennyiségben azok a tagok is kaphatnak, akik nem jegyeztek elő. A raffia ára az átvételkor azonnal fizetendő. A raffiát is Felisch Antal tapolczai kereskedő adja ki. — A fentiek jelzése mellett ez uton is felhívja a gazdakör tagjait, hogy rendelt cikkeiket minél előbb vegyék át.

Falun... Kaptuk a következő sorokat, melyeknek szívesen adunk helyet:

Hadisegély... Az itthonmaradottak... Mily kevesen tudják, mily kevesen látják, mily kevesen ismerik az itthonmaradottak kinjait, küzdelmeit.

Hadisegély... Te keserves könnyekkel áztatott vérdíj, mily keveset érsz te hideg ezüst, fakó bankó...!

Nem lehet a hivatalban felszántott földet, télire tüzelőt, szorgos munkaerőt kapni hadisegélyként.

Keserves özvegység az a hadiözvegység...!

Elhangzanak az üres irázisok, közös erővel, összefogva, egymást segítve minden itthonmaradtnak minden talpalatnyi földje el legyen munkálva! Milyen könnyű az ordert kiadni, milyen nehéz a megvalósítás. Amikor eljött a szántás-vetés ideje, mindenki, akinek volt igásjósága, férfiereje csak a magáét, csak a magáét sietett elmunkálni s bizony az elhagyott hadiözvegységnek sok könyörgés sok rimázkodás és még több esdekléssel lehetett elérni azt, hogy jó pénzért el legyen kis földje munkálva. Valljuk meg az igazat ez így volt a — legtöbb helyen.

Szomoru volna azonban, ha a megpróbáltatások nehéz napjaiban nem akadna, miként a szürke kövek közül kicsillanó gyémánt, megörökítésre méltó szép kivétel. Hazánk erkölcsi erejét fényesen igazolja sok minden tény, de, hogy az emberek sokaságából az igazi nemes lelkeket megismerjük az önzetlen hazafiai ténykedést meglássuk, ahhoz — háboru kellett.

Ismétlem, megörökítésre méltó a többek között az az önzetlen segélynyújtás, amellyel lesencetomaji *Virius Vince* ny. jószágkormányzó balatonszepezi földbirtokos községek lakóinak valóságos atyja lett.

Nem kívánom sorozatszerűen, hogy úgy mondjam titokban folytatott jótékonykodását nyilvánosság elé vinni, (így is félek, hogy megharagszik) annyit azonban másoknak buzdításul, az elhagyottaknak reménykedésül szabad talán felemlítenem, hogy nagyon sok könnyet száritott fel Szepezden. A tél zordóságában nem biztatással, ígérettel, tanáccsal segített sok sok családot, hanem ami a hideg ellen legbiztosabb óvszer — *tűzfűvel*. Soknak, sokkal és ingyen. Nincs Szepezden egy talpalatnyi megmunkálatlan terület, pedig kevés a férfi, kevés az igás, nehéz igen nehéz munkát a föld. Nem működött itt gazdasági bizottság, sem helyi összetartás, megtétezt mindenkinek, aki csak bizalommal kért a — Nagyságos Ur.

Pérez kellett, fa kellett, szekér kellett és bármi más kellett, minden, mindent tett, adott készséggel ő.

En azt hiszem, az itthonmaradottak között ő hős. *Bár csak sok ilyen hősiünk is volna!*

(B. J.)

Gazdaköri gyűlés. A Tapolczavidéki Gazdakör igazgatóválasztmánya folyó hó 1-én Forster Elek elnökle mellett tartott gyűlésén két fontos tárggyal foglalkozott. Az első tárgy: „A gabona rekvirálás és ezzel kapcsolatos kérdések tárgyalása. E tárgyban Rónay Pál zalalahápi földbirtokos részletesen és mindenekre kiterjedő indítványában fejtegette erre vonatkozó véleményét, amelyet az igazgatóválasztmány, Weiler Kálmán földbirtokosnak az import területre tett megjegyzésének hozzáadásával, teljes egészében elfogadott és elhatározta, hogy az indítványt kinyomatja s azt a földmivelesügyi kormányzatnak, az összes gazdasági egyesületeknek és szervezeteknek hasonló irányban teendő mozgalom pártolása céljából megküldi. Az értekezlet másik fontos tárgya volt: „A gabona árára nyújtandó előleg fedezése.“ Az elnökség meghívására Szűcs Jenő, a Tapolczai Takarékpénztár titkára, mint a nevezett pénztárat megbízottja, előadja, hogy ez ügyben már érdeklődött, előterjeszté eddig szerzett információit. A vidék gazdáinak érdekeit kívánja szolgálni a nyújtandó előleg ügyében úgy az általa képviselt, mint a másik két tapolczai pénztárat. Hosszabb eszmecsere után elhatározta a választmány, hogy a gazdák információja céljából az erre vonatkozó ügyet a „Tapolczai Lapok“-ban közzéteendő cikkben ismerteti, annak egy-egy példányát a községek megbízottjainak megküldi. Az erre vonatkozó cikk lapunk vezető helyén olvasható. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a m. kir. Postatakarékpénztár igazgatóságához, nemkülönben a m.

kir. földmivelintéz, hogy finanszírozásait intézeteket. Kálmán a tejjel ügyében szólna nagy részét a tárggyban, ha nek tartja a termelők érdekeit, az állapítását, ez de óhajtanó mozgalom

Fémgyűjtés. Hadisegélyző Tapolcán igazgató múzeum a gazdasági számszámra gyűjtőanyagot, percek, ágymelék, régiség gyűjtemények idején ékára szálló cserék, kopott ezekből ágy meg mit tud ősi rög meg — Legtöbb dűli ékesség meg az asszészletezve a vörösréz 165 fém 85 kg., csomagolva gyűjtőhelyér

Gálicszételek kérdése első sorban nek megakadályoztatási igazgatási összeirt 240 fedezésére 5 engedélyeztetésnek csak A kiosztás biztak meg, jegyzőségek gáléről szételőrehaladt ha a közsé és egy ő Takarekpénz adja ki a kereskedő minden közörsi és köves és kiutalt gálrekvirált gálélünk s így egyesekre, teljesítése h vannak, akik gazdakör ut akik ezt tet Ezt tekintv utján fordú gyors segél el vidékünk borteremés b Valóságos amely vidék fontos és s valamely sz hatják mag egy gazdánból, amely például a g a rendkívütnunk kell. a szölv me használni banni. Ha eredménye lesz mindet

Eladó

Viriföldb éves tháli

kir. földmivvelésügyi miniszterhez kérvényt intéz, hogy a gazdáknak nyújtandó hitel finanszírozásával bízzák meg a tapolczai pénzügyintézeteket. A gyűlés folyamán Weiler Kálmán a tej maximális árának megállapítása ügyében szólalt fel, de minthogy a termelők nagy részét köti a régebbi szerződés, így a tárgyban, habár kívánatosnak és méltányosnak tartja a választmány a tej árának a termelők érdekében leendő egyöntetű megállapítását, ez idő szerint nem határozott, de óhajtanónak tartja ez ügyben az országos mozgalom megindítását.

Fémgyűjtés eredménye Tapolcán. — A Hadségélyző részére eszközölt fémgyűjtés Tapolcán igen szép eredménnyel járt. Egész múzeum a gyűjtemény képe. Régi vasalók számszámra gyűlték össze, mozsarak, gertyartók, permetezők, üstök, tányérok, tálcák, ágymelegítők, lámpák stb., valóságos régiség gyűjtemény, nem egy közöttük annak idején értékes tárgy, nagyanyáról unokára szálló családi ereklye. — Régi krajcárok, kopott fillérek, régi pénzek. S most ezekből ágyucsó, patron, srappelcsúcs, meg mit tudjuk mi lesz! Az ősi tárgyak az ősi rög megvédésének eszközeivé olvadnak. — Legtöbb helyen a konyha pihenő, egyedüli ékességétől, a régi rézvasalótól váltak meg az asszonyok. — A gyűjtés eredménye részletezve a következő: Sárgaréz 513 kg., vörösréz 165 kg., horgany 112 kg., vegyes fém 85 kg., összesen 875 kg., ami ládába csomagolva küldetett el a Hadségélyző gyűjtőhelyére.

Gálicszétosztás, gálichiány. Vidékünk létkérdése a bortermés biztosítása mely első sorban a szőlő peronospora kártételének megakadályozásától függ. A közigazgatási hatóság, körjegyzőségek útján összeírt 240 métermázsa rézgálic szükséglet fedezésére 50 métermázsa rekvirált rézgálicot engedélyeztek s így az előjegyzett mennyiségnek csak egyötöd része nyer kielégítést. A kiosztással a Tapolczavidéki Gazdakört bizták meg, illetőleg kérték fel, aki a körjegyzőségek részére megállapított egyötödörös gálicról szétküldte a kimutatásokat. Az idő előrehaladt voltánál fogva legcélravezetőbb, ha a községek összeszedik a gálic értékét és egy összegben befizetik a Tapolczai Takarekpénztárba; az itt nyert nyugtatványra adja ki a gálicot Felisch Antal tapolczai kereskedő egy összegben, a szétosztást pedig minden község maga eszközölje. A kővágó-őrsi és köveskáli körjegyzőségek által összeírt és kiutalt gálic a Révfülöpön Grósz Ignácnál rekvirált gálicból lesz kiadva. Háborus világot élünk s így ha több munka is háramlik egyesekre, vagy hivatalokra, annak készsége teljesítése hazafias kötelesség. Sok százan vannak, akik sem a községi hatóság, sem a gazdakör útján gálicot nem jegyeztek, sőt, akik ezt tették is, azoknak sem elég a gálic. Ezt tekintve a gazdakör sürgőnyi kérvény útján fordult a földmivvelésügyi miniszterhez gyors segélyért, mert százezrek pusztulnak el vidékünkön, ahol lét kérdése a népnek a bortermés biztosítása, mert az ad kenyeret. Valóságos gálicinséget okoz a nagy hiány, amely vidékünkön általában van. Hogy mily fontos és szükséges ilyenkor a gazdáknak valamely szervezete, azt legjobban tapasztalhatják maguk a gazdák. Nem volna szabad egy gazdának sem hiányoznia oly szervezetenél, amely az ő érdeküket munkálja, mint például a gazdakör. Rendkívüli időket élünk, a rendkívüli körülményekhez alkalmazkodnunk kell. Iparkodjanak a gazdák is minden, a szőlő megvédéséhez alkalmas anyagot felhasználni és azzal a legtakarékosabban bánni. Ha a gazdakör sürgőnyi kérvényének eredménye lesz, úgy készségesen segítségére lesz minden gazdának.

Eladó tenyészbikák.

Virus Vince szepezdi földbirtokosnál 2 drb 1³/₄ éves fajtisza simmenthali tenyészbika eladó.

ROHITSCHI ÁSVÁNYVIZEK:

Tempel-, Styria- és Donati-forrás tisztán, természetes töltésben.

Kitűnő gyógyvizek

gyomor- és bélbajok

(vérhas, hasmenés, tifusz)

hugysav

Orvosilag ajánlva.

cukorbetegség

Biztos gyogyeredmények. májbajok ellen.

Főraktár Magyarországon:

Hoffmann József Budapest, V., Báthori-u. 8.

KÖZSÉGHAZABÓL.

6000—H. M. eln. 18—1915. szám.

Hirdetmények.

Felhivatnak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1897. évben születettek, hogy összeírásuk végett folyó hó 7-én reggel a községi előjáróságnál jelentkezzenek.

A jelentkezés alkalmával a netán birtokában levő munkakönyv, vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó.

A község területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségűeknek, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878—1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésűeknek közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra akár alkalmatlanoknak találtattak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán szabadságoltattak és pótszemlén még nem voltak, összeírásuk végett folyó hó 8-án reggel tartoznak jelentkezni.

Bővebb felvilágosítást adnak a községi felvilágosító hirdetmények.

A bevonulásokra vonatkozólag közzéteszi a községi előjáróság, hogy az 1897. évben született és a folyó évi június hó 18-tól július hó 3-ig megtartandó népfölkelési bemutató szemlén alkalmasnak osztályozott népfölkelők bevonulási ideje később fog közzé tétetni.

Az 1896. évi születésű és az 1873. évtől 1877. évig született és népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált osztrák honos egyének az igazolványi lapon feltüntetett kiegészítési parancsnoksághoz 1915. évi június hó 15-én tartoznak bevonulni.

Az 1897-ben született, valamint az 1892., 1893., 1894. és az 1878-tól 1890. évig terjedő időben született és a most megtartandó bemutató szemlén alkalmasnak osztályozott osztrák honos egyének 1915. évi július hó 15-én vonulnak be. Ellenben ugyanezen születési évfolyamokba tartozó bosznia-hercegovinai tartományi illetőségűek 1915. évi augusztus hó 16-án tartoznak bevonulni.

A külföldön megvizsgált és alkalmasnak talált 1873—1877. évi születésű népfölkelésre kötelezettek 1915. évi június hó 15-én vonulnak be.

A külföldi képvisleti hatóságoknál a folyó évben pótszemlén újra megvizsgált és alkalmasnak talált 1892., 1893. és 1894. évi születésű és az 1878-tól 1890. évig bezárólag született népfölkelők 1915. évi augusztus hó 16-án kötelesek bevonulni.

1419—1915.

Felhivatnak mindazon 24—36 éves egyének, akik 1913. év végéig; a 19, 20 és 24 évesek, akik 1914. év végéig és azon 37—42 éves egyének, akik 1914. évi július hó 31-ig felülvizsgáló bizottsági határozat alapján a honvédség, hadsereg, népfölkelés vagy a csendőrség kötelékéből elbocsáttattak, hogy igazoló okmányaikat folyó hó 7-én délelőtt 8 órakor a rendőrségen mutassák be.

Felhívja a község előjárósága a lakosságot, hogy házában a tűzrendészeti szabályrendeletben előírt oltóeszközöket, csákyát, pemetet, létrát és megfelelő nagyságu edényben elegendő mennyiségű vizet állandóan tartson készenlétben; ahol ezek még meg nem volnának, 8 napon belül szerezzék be, mert a rendőrség házról-házra járva ellenőrzést tart s a mulasztókat megbüntetésük végett feljelenti.

Több rendőri állás kerül betöltésre. Felhivatnak azok, kik ezen havi 60 korona fizetés, évi 100 korona lakbér és ruházatból álló javadalmazással járó állást elnyerni óhajtják, jelentkezzenek a rendőrbiztosnál, ahol a pályázati feltételek is megtudhatók.

Tapolcza, 1915. évi június hó 4.

Az előjáróság.

Tapolcza község részére az előjáróság által rendelt 4 darab kukorica- és krumplitológető eke megérkezett. Felhivatnak azon gazdák, kik a jelzett ekéket igénybe akarják venni, hogy azt használat előtt mindig pár nappal jelentsék be Komjáti Lajos községi gazda urnál.

Tapolcza, 1915. június 5.

Győry János
bíró.

Tejcsarnokban

naponta friss teavaj,

turó s tejfel kapható.

Lustig Sámuelné.

Mindennemű
nadszék és kerti butorfonást
elvéllal

WOLFF NÁNDOR kosárfonó
Tapolcza, Kereszt-utca 8.

ÉRTESÍTÉS.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy szörmével behuzott és :: szövet női- és férfiruhákat ::

moly elleni gondozásra

elfogadok. — Árak:

Dér bunda	6.— K
Bundás téli kabát	6.— ”
Börgalléros téli kaaát	5.— ”
Szövet téli kabát	4.— ”
Téli szövetöltönyök	4.— ”
Női boá (nyakvédő)	3.— ”

Átadást eszközölni lehet mindennap délután 2 órától 4 óráig. — Díjazás fele átadáskor, fele átvételkor fizetendő.

Kiváló tisztelettel

KONCZ JÓZSEF szabómester
TAPOLCZA.

:: UJ VASUTI :: MENETREND

**OLASZ
FRANCIA
OROSZ
SZERB
TÖRÖK
HARCTEREK
TÉRKÉPEI**

kaphatók:

LÓWY B. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN,
Tapolczán.

HIRSCH JÓZSEF

hentesüzlete és füstölője
TAPOLCZA, főtér.
Telefonszám 96.

Állandó nagy raktár:

Füstölt sonka, füstölt hus, füstölt szalonna és szalámiból.

Friss sertés- és elsőrendű sertésszir-háj és zsirszalonna.

Főtt sonka, nyelv és hideg felvágottak. :-:

Naponta saját készítésű friss virsli, kalbász, berlini és szafaladé. :-:

Legolcsóbb napi árak!

Minden nő szeret

hatalmának, vagyis szépségének fentartására áldozni és helyesen teszi, hiszen azért nő, hogy szép legyen. Az elesüftő vörös orr, szeplő, májfolt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden arctisztatlanság és bőrhány eltávolítása kötelessége a nőnek, vétek volna rút arccal élni, ha van megbízható, tökéletes szer, mely szépséget teremt. Általában a legjobban szeretik a **KRIEGNER-**féle szépségkészítményeket és pedig az

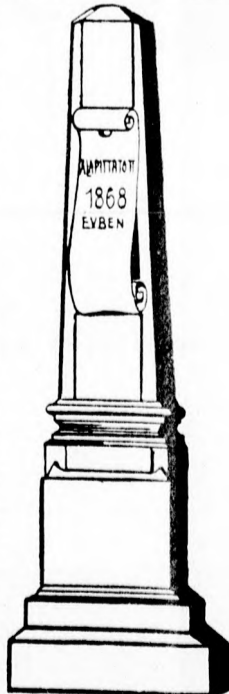
AKÁCIA-KRÉM mely 2-3 nap alatt minden szépséghibát gyökeresen eltüntet, teljesen ártalmatlan, fehérit, üdit, simit, fiatalít. Ára 1 korona.

AKÁCIA-PUDER védi a bőrt a nap és szél befolyása és arctisztatlanságok ellen. Ára 1 korona.

AKÁCIA-SZAPPAN kelle- tartós és üditő. Ára 1 korona.

Aki ezeket a szereket használja, annak nem kell a vénüléstől tartania, szépségének hatalmát megtartja a legmagasabb korig. Kaphatók az összes gyógyszertárakban. — Postai szétküldés naponta utánvétellel.

KRIEGNER-gyógyszertár Budapest, Kálvin-tér.
Mi az életörömeik ellensége? című érdekes könyvet ingyen küldi

KRAUSZ ALBERT FIA

KŐIPARTELEPE

Esterházy-utca 2. szám. PÁPA Jókai-utca 102. szám.

Telefon 95. szám.

Dus választéku sirkő- raktár bel- és külföldi :: kőfajtákból. ::

Készít sirboltokat, épületi munkákat, keresztelő-meden- céket, urasztalát, kataszteri és határ- köveket legolcsóbb :: áron. :-:

Nagy malomkő-raktár, legjobb minőségű francia és tót kövekből.

Gyári raktár malom- berendezési cikkekből.

A nagy háboru irásban és képbén.

A világháboru népszerű ismertetése két részben:

I. ÉSZAKON ÉS DÉLEN címmel az oroszországi és szerbiai hadjáratot öleli fel.

II. A NYUGATI HARCTÉR címmel a franciák, angolok, belgák és japánok elleni küzdelmeket mutatja be.

Előfizetés 50 füzetre 20 K

Számonként is kapható 40 fillérért

Lówy B.
könyvkereskedésében
Tapolczán.